

NOVUM

Muzeum Jindřichohradecka

prosinec 2017

VÁNOCE U SVATÉHO JÁNA JIŘÍ BÜRGER. BETLÉMY. DŘEVOŘEZBY.

Na tradiční autorské výstavě betlémů v kostele sv. Jana Křtitele se v letošním roce představí jihočeský řezbář Jiří Bürger, který žije a tvoří v Nových Homolích nedaleko Českých Budějovic.

Jiřího Bürgera, ač profesí technika, jenž vystudoval Střední průmyslovou školu v Českých Budějovicích, od mládí lákalo umělecké řemeslo. První malá vyřezávaná dílka vznikala v polovině sedmdesátých let minulého století. Své pocity, které do té doby Jiří Bürger vyjadřoval prostřednictvím štětce, chtěl uchopit a detailně ztvárnit způsobem, který by lépe vyjadřoval jeho myšlenky, představy a určitá poselství. Od prvních jednoduchých nahodilých řezeb se postupně začal odklánět. Řezbu zaměřil na konkrétní ztvárnění určité situace. Například na prožité pocity a emočně laděné příběhy. Inspiraci mu byly a jsou také historické události, jejichž příběhy čerpá především z biblických textů a využívá při tvorbě betlémů a biblických postav. Podoby, které do dřevorezby promítá, vyjadřuje především v detailech na různých částech těla, pohybem

a gesty. Svou tvorbu dělí na téma světské a duchovní. U ženské figury klade důraz na vertikálu a na ladnost ženské křivky. U dalších ztvárněných postav je patrný vztah k přírodě, volnosti a svobodě člověka.

Duchovní tvorba je úzce spojena s vyjádřením příběhu z Nového zákona. Bürgerovy betlémy nejsou jenom nahodile poskládané biblické postavy, ale jsou vyjádřením příběhu, který probíhá určitou etapou lidského bytí a je hledáním toho základního, jako je dobro a zlo. Tyto dva protiklady v krátkém životě každého jedince jsou v rovnováze, kterou člověk svým konáním neustále porušuje.

Dřevorezby jsou z lipového dřeva, které Jiří Bürger nejraději používá. Konečnou úpravou je často polychromie a barevné tónování temperou. Priznané dláto v řezbě, viditelná barva dřeva, pod kterou prosvitají letorosty, dovoluje patinou navodit dávno minulé časy a mnohdy pocit omšelosti. Stejně tak jej okouzluje barva dřeva po úpravě šelakem. Před konečnou úpravou jsou skulptury ošetřeny podle starých receptur nátěrem, který si sám připravuje.

I když většinu prací vytváří pro potěchu své početné rodiny, nachází se několik málo děl i v muzejních a soukromých sbírkách. Některá vybraná díla je pak možné pravidelně vidat na desítkách výstav nejenom v České republice, ale i v zahraničí. Za svou kariéru již vystavoval například v Praze, Brně, Českých Budějovicích, Jindřichově Hradci, Hodoníně, Velešíně, Třinci, Ostravě, Třebíči nebo Vsetíně. Pozornost vzbudila jeho díla také na výstavách v Itálii, Francii, Německu a Rakousku.

Slavnostní vernisáž, jejíž součástí bude i křest výstavního katalogu, se uskuteční v sobotu 2. prosince ve 14.00 hodin v kostele sv. Jana Křtitele a bude součástí festivalu betlému JINoHRÁTKY. Výstavu děl Jiřího Bürgera bude možno shlédnout až do 30. prosince.

Alexandra Zvonařová

MUZEUM V DOBĚ ADVENTU

Těšit se můžete hned na první adventní víkend, kdy muzeum ve spolupráci s městem a dalšími kulturními subjekty pořádá již druhý ročník betlemářského festivalu Jindřichohradecké JINoHRÁTKY aneb Dejte děti do jeslí. Nedílnou součástí bude hra s razítky, která získáte v budově jezuitského semináře, v minoritském klášteře, ve Staré radnici, v Domě gobelínů, Muzeu fotografie, na Informačním středisku a v bistru U štrpáté Bohunky od 10.00 do 16.00 hodin za splnění úkolů. Budou připraveny dílničky pro děti i dospělé, ukázky

řezbářského umění, malý adventní trh a vrcholem sobotního dne bude odhalení pohyblivé sochy anděla vytištěného z recyklátu na 3D tiskárnách. Ve 14.00 hodin bude v kostele sv. Jana Křtitele probíhat vernisáž výstavy betlému, na které vystoupí varhaník Štěpán Štrupl s částí pěveckého sboru Smetana s vánočními koledami.

Se sbormistrem a hudebníkem Štěpánem Štruplem se setkáte letos na půdě muzea ještě dvakrát, jednou v pátek 8. prosince od 18.00 hodin v kapli Nanebevzetí Panny Marie v minoritském klášteře ve Štítňeho ulici na koncertu vokálního souboru X-TET. Na tento koncert je vstupné 100 Kč, pro děti 50 Kč. Druhý setkání s ním bude na Vánočním koncertě pěveckého souboru Smetana v kostele sv. Jana Křtitele, kde zazní Pastorální mše Jiřího Ignáce Linka. Zde je vstupné dobrovolné.

Tradičním vystoupením bývá Adventní koncert dětských pěveckých sborů Chvála zpěvu, který se koná ve čtvrtek 7. prosince od 17.00 hodin v kostele sv. Jana Křtitele. Na něm se představí sbory Novodomáček a Nova Domus ze ZŠ Štítňeho pod vedením sbormistra Ivany Písařové a pěvecký sbor Lyra ze ZŠ Hvězdárna pod vedením Jindřišky Bubnové. Vstupné na tento koncert je také dobrovolné.

Třetí adventní víkend nabídne hned dva koncerty. Jeden se odehraje v sobotu 16. prosince od 17.00 hodin, koná se v konferenčním sále a je na něm připraveno občerstvení. Zde v neformálním prostředí zahraje JH swing band. Vstupné na tuto akci je 80 Kč. V kapli Nanebevzetí Panny Marie v minoritském klášteře zazní trubky a jiné žesťe na koncertě Trumpet Tune v neděli 17. prosince od 18.00 hodin. Vstupné je 100 Kč, pro děti 50 Kč.

Návštěvníci mohou dále v minoritském klášteře navštívit do 30. prosince výstavu hraček Afrika hravá a v konferenčním sále výstavu fotografií z let 1914-1918 nazvanou Momentky z války, v kostele výstavu řezbáře Jiřího Bürgera a v křížové chodbě výstavu dětských betlémů. Až do konce sezóny, do 6. ledna 2018, bude přístupná výstava Jindřichohradecká zastavení Jana Autengruberera ve výstavní síni "V jezuitském semináři".

Během adventu bude po celou dobu přístupný jezuitský seminář a hlavně Krýzovy jesličky i v pondělí. Zde platí vánoční sleva pro děti do 6 let, které mají v tomto období v doprovodu dospělých vstup zdarma.

Pavla Michalová

NEJNOVĚJŠÍ BETLÉMSKÉ UNIKÁTY ZÍSKANÉ DO MUZEJNÍ SBÍRKY

Mezi nejzajímavější sbírkové kolekce Muzea Jindřichohradecka patří bezesporu betlémy, jimž vévodí nejenom proslavené Krýzovy jesličky, ale také dva rozměrné betlémy bratrů Steinocherů. Jindřichův Hradec byl vždy tradičním betlemářským centrem, které se proslavilo hlavně v devatenáctém století, kdy prý nebylo ve městě domu, kde by se nevystavoval betlém. Tvůrci betlémů byli hlavně místní řemeslníci, kteří si vytvářeli své vlastní jesličky nebo udržovali betlémy svých předků. Díky bohaté betlemářské tradici získalo muzeum za svou historii celou řadu zajímavých jindřichohradeckých a jihočeských betlémů, kterých se aktuálně ve sbírce nachází kolem sta. V současnosti se daří tuto rozsáhlou kolekci každoročně rozšiřovat, a to především díly současných jihočeských betlemářů. Bohužel jen velmi zřídka se podaří získat betlém historický. Je až s podivem, že jindřichohradeckému muzeu se stále daří získávat historické exponáty, které dokládají bohatou betlemářskou tradici ve městě. Za posledních deset let byla do sbírky zapsána řada unikátních betlémů, mezi nimiž excelují především tři skříňkové betlémy pocházející z Jindřichova Hradce. Dva z těchto betlémů jsou mechanické. První betlém se podařilo získat do muzejní sbírky v roce 2011.

Jedná se o skříňkový mechanický betlém neznámého tvůrce z poloviny 19. století vytvořený v Jindřichově Hradci. Betlém, který byl ve velmi špatném technickém stavu, bylo nutno nejdříve nákladně zrestaurovat. Touto prací byl pověřen Kamil Andres, zkušený restaurátor mechanických betlémů. V prosklené skřínce jsou dřevěné řezané polychromované figurky. Součástí souboru je Svatá Rodina s chlévem, osel, volek, Tři králové, muzikanti, darovníci a pastýř s ovce. Většina figur se pohybuje na nekonečných pásech a točnách. Netradičním prvkem betléma jsou lodě s plachtami, které plují po řece. Rok 2017 přinesl do muzejní sbírky ještě větší unikát, a to dosud neznámý Krýzův skříňkový mechanický betlém z druhé poloviny 19. století. Ten byl do té doby utajen v majetku potomků Tomáše Krýzy. Součástí betléma je vedle Svaté Rodiny, Tří králů, pastýřů a darovníků také biblická scéna Útěk Svaté Rodiny do Egypta. Většina figurek je kaširovaná a polychromovaná, ale nacházejí se zde i figurky papírové. Vše je nainstalováno do prosklené skříňky. Pohyb je veden pomocí nekonečných pásů. Vzhledem k nefunkčnosti mechanismu a poškození figurek je nutno provést celkovou rekonstrukci tohoto unikátního díla. Třetí betlém, pocházející z konce 19. století, je tvořen voskovými figurami Svaté Rodiny, které jsou uloženy v prosklené skřínce. Součástí betlému je funkční hrací strojek. Skutečnost, že se ještě v 21. století daří objevovat unikátní historické betlémy, může být považována téměř za zázrak, který nás ovšem utvrdí, že zázraky se dějí a dlouholetá badatelská práce nepřichází vniveč.

Alexandra Zvonařová

Zprávy

Expozice v jezuitském semináři - od 1. prosince denně mimo pondělí, od 11. prosince otevřeno denně od 8.30 do 12.00 a od 13.00 do 17.00 hodin. **Na Štědrý den a na Silvestra otevřeno pouze dopoledne.** Provoz až do 6. ledna 2018. **Výstavní prostory v minoritském klášteře** jsou do 30. prosince otevřeny denně mimo pondělí od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin. **Na Štědrý den zavřeno.** Provoz pouze do 30. prosince.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost po celý rok v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

Festival JINDŘICHOHRADECKÉ JINOHRÁTKY aneb **Dejte děti do jeslí** se koná o prvním adventním víkendu **2.-3. prosince od 10.00 do 17.00 hodin** v centru města. **Vernisáž výstavy JIŘÍ BÜRGER - BETLÉMY, DŘEVOŘEZBY** se koná **v sobotu 2. prosince od 14.00 hodin** v kostele sv. Jana Křtitele a potrvá do 30. prosince 2017.

ADVENTNÍ KONCERT dětských pěveckých sborů CHVÁLA ZPĚVU se koná **ve čtvrtek 7. prosince od 17.00 hodin** v kostele sv. Jana Křtitele.

ADVENTNÍ KONCERT vokálního souboru X-TET se koná **v pátek 8. prosince od 18.00 hodin** v kapli Nanebevzetí Panny Marie v minoritském klášteře ve Štítného ulici.

Setkání Spolku přátel starého Jindřichova Hradce se koná **v pondělí 11. prosince od 19.00 hodin** v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici. Na programu je přednáška **P. Ivo Prokopa, jindřichohradeckého vikáře a někdejšího duchovního správce rožmitálské farnosti JAKUB JAN RYBA – RADOSTI A SMUTKY ROŽMITÁLSKÉHO KANTORA.** Vstup volný.

ADVENTNÍ KONCERT uskupení JH SWING BAND se koná **v sobotu 16. prosince od 17.00 hodin** v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici.

ADVENTNÍ KONCERT žesťového souboru TRUMPET TUNE se koná **v neděli 17. prosince od 18.00 hodin** v kapli Nanebevzetí Panny Marie v minoritském klášteře ve Štítného ulici.

VÁNOČNÍ KONCERT pěveckého sboru SMETANA se koná **ve čtvrtek 21. prosince od 19.00 hodin** v kostele sv. Jana Křtitele.

Do sálu "Ve Svatojanské" zveme na výstavu **AFRIKA HRAVÁ.** Výstava **MOMENTKY Z VÁLKY** je umístěna v konferenčním sále. Obě výstavy budou přístupné do 30. prosince 2017. Do výstavní síně "V jezuitském semináři" na výstavu **JINDŘICHOHRADECKÁ ZASTAVENÍ JANA AUTENGRUBERA.** Výstava potrvá do 6. ledna 2018.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo náměstí 19/I,

Telefon: 384 363 660 (pokladna), 384 363 661 (pracovny),

Ročník XXVI. 12/2017

Registrační značka: MK ČR 11673

www.mjh.cz

Jindřichův Hradec, 377 01

E-mail: muzeum@mjh.cz